

LLICENCIATURA DE CRIMNOLOGIA

PSICOLOGIA CRIMINAL

PROFESSORS¹:

- **TEORIA: DOLORS SÁIZ ROCA**
- **PRÀCTIQUES: ELENA GARRIDO GAITÁN**

CURS: 2007-2008

¹ **Departament** : Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació

1. INTRODUCCIÓ

L'assignatura permet conèixer les bases psicològiques que regulen la conducta criminal, tanmateix s'apropa a la comprensió d'algunes de les tècniques fonamentals d'anàlisi d'aquesta conducta (proves psicomètriques, anàlisis de credibilitat, etc.) i les persones implicades en el tractament d'aquesta conducta (polícies, jutges, jurats, psicòlegs).

Els objectius que ens plantegem es poden resumir en:

- apropar a l'estudiant a tots aquests diferents àmbits de la psicologia criminal.
- conèixer els principis reguladors de la conducta criminal, analitzar les tècniques bàsiques en el seu anàlisi i estudi i establir els principis que regulen la presa de decisions de les diferents persones implicades en el procés.
- es pretén una intervenció activa dels estudiants, per això es propiciaran més classes de reflexió/discussió que classes magistrals, però de totes maneres, aquesta discussió es farà sobre lectures, estarà orientada per la professora i es tractarà de sintetitzar els punts fonamentals de cada tema.
- aconseguir hàbits de reflexió sobre els diferents temes.
- aprendre les diferents eines per poder apropar-se a l'estudi d'un tema per un mateix.

2. TEMARI

Tema 1: Fonaments de la Psicologia Criminal.

Tema 2: Psicologia del Testimoni: Exactitud i credibilitat.

Tema 3: El menor com a testimoni.

Tema 4: Anàlisi de les decisions judicials. El jurat.

Tema 5: La decisió individual del delinqüent.

Tema 6: Psicologia de la investigació criminal.

Tema 7: Psicologia policial.

Tema 8: La psicologia penitenciària.

Tema 9: L'avaluació psicològica de la criminalitat.

3. BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Encara que per cada tema podem proporcionar una bibliogràfica bàsica específica, per aquesta assignatura tindrem com a llibre bàsic, ja que té lectures sobre tots els temes:

Soria, M.A. i Saiz, D. (2006). *Psicología Criminal*. Madrid: Pearson

BIBLIOGRAFIA RECOMENADA

En cada tema tindrem una bibliografia bàsica i una bibliografia recomanada que es facilitarà a l'inici de cada tema. En aquest programa indiquem alguns dels llibres que es poden fer servir per l'assignatura a títol orientatiu.

Albarrán, J. (1998) *Peritaje psicológico en procesos civiles y laborales*. Madrid: Universidad- Empresa

APA (1994) *D.S.M. IV*. Barcelona: Masson.

Barr, W.M. (1995) *Linguistic evidence: language, power and strategy in the courtroom*. San Diego. CA.: Academic press.

Blackburn, R. (1993) *The psychology of criminal conduct*. New York: Wiley.

Bull, R. (1995). *Handbook of psychology in legal contexts*. Chichester: Wiley.

Clemente, M. (1995) *Fundamentos de la psicología jurídica*. Madrid: Pirámide.

Clemente, M.; Espinosa, P. (coord.) (2001). *La mente criminal. Teorías explicativas del delito desde la Psicología Jurídica*. Madrid: Dykinson.

Coleman, C. i Norris, C. (2000). *Introducing Criminology*. Portland-Oregon: Willan Publishing.

Echeburua, E. (1994). *Personalidades violentas*. Madrid: Pirámide.

Fariña, F.; Arce, R. (coord.) (1997). *Psicología e Investigación Judicial*. Madrid: Fundación Universidad-Empresa.

Garrido, E., Masip, J. i Herrero M.C. (2006) *Psicología Jurídica*. Madrid: Pearson.

Garrido Genovés, V. (2005). *Qué es la psicología criminológica*. Madrid: Biblioteca Nueva.

Garrido, V., Stangeland, P i Redondo, S. (2001). *Principios de Criminología*. Valencia: Tirant Lo Blanch, 2ª edic.

Gisbert, M. S. (1995) *Glosario de psiquiatría forense para médicos y juristas*. Barcelona: Masson.

Lyon Levine, M (1995). *Law and Psychology*. Camnbridge: Dartmouth Publisching.

Maguire, M., Morgan. R. i Reiner, R. (2002). *The Oxford Handbook of Crimonology*. Osforx. University Press.

Memon, A., Vrij, A. y Bull, R. (1998). *Psychology and Law: truthfulness, accuracy and credibility*. New York: McGraw-Hill.

Mira, J.J. y López, E. (1932). *Manual de Psicología Jurídica*. Buenos Aires: Ateneo

Münsterberg, H. (1908). *On the Witness Stand; Essays of Psychology and Crime*. New York: McClave.

Raskin, D. C. (1991). *Métodos psicológicos en la investigación y pruebas criminales*. Bilbao: Desclée de Brouwer.

Roesch, R.; Hart, S.D. i Ogloff, J.R.P. (1999) *Psychology and Law*. New York :Kluwer.

Sierra, J.C., Jiménez, E.M. y Buela-Casal, G. (Coords.) (2006). *Psicología forense: Manual de técnicas y aplicaciones*. Madrid. Biblioteca Nueva

Sobral, J. y Arce, R. (1999). *La psicología social en la Sala de justicia. El jurado y el testimonio*. Barcelona: Paidós Ibérica.

Soria, M. A. i cols (2003) *Manual de psicología penal forense*. Barcelona: Atelier.

- Soria, M. A. (coord.) (2005) *Psicología Jurídica: Un enfoque Criminológico*. Barcelona: Editorial Delta
- Soria, M. A. (coord.) (2005) *Manual de Psicología Jurídica e investigación criminal*. Madrid: Pirámide.
- Soria, M.A. i Hernández, J.A. (1994) *El agresor sexual y la víctima*. Barcelona: Boixareu.
- Urra, J. (comp.) (2002). *Tratado de psicología Forense*. Madrid: Siglo XXI Editores.
- Urra, J. y Clemente, M. (1997). *Psicología jurídica del menor*. Madrid: Fundación Universidad- Empresa.
- Wrightsmann, L.S. (1991) *Psychology and legal system*. Brooks/ Cole. Pacific Grove.
- Wrightsmann, L.S. (1999) *Judicial decision making*. Kluwer. New York.

4. COMPETENCIES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Donat que és una assignatura general que planteja els diferents camps de treball de la Psicologia Criminal, la principal competència que es preten que els estudiants adquireixen és un bon nivell de coneixements d'aquesta àrea. Aquesta competència general té que està acompanyada per les següents competències més específiques:

- Conèixer els aspectes fonamentals dels diferents àmbits de la psicologia criminal.
- Haver adquirit el coneixement de la terminologia i els conceptes específics de cadascun dels diferents àmbits de la psicologia criminal.
- Conèixer els principis reguladors de la conducta criminal, les tècniques bàsiques en el seu anàlisi i estudi i establir els principis que regulen la presa de decisions de les diferents persones implicades en el procés.
- Ser capaç de comprendre i sintetitzar lectures especialitzades sobre psicologia criminal.
- Adquirir una capacitat crítica i hàbits de reflexió en front de lectures, problemes i resultats d'investigació en aquest camp.
- Ser capaç d'analitzar i interpretar amb el coneixement adquirit situacions que es donen en el món jurídic i criminal.
- Saber accedir a les diferents fons documentals sobre psicologia criminal.
- Dominar les diferents eines per poder apropar-se a l'estudi i desenvolupament d'un tema per un mateix.
- Poder presentar o discutir en públic les seves opinions raonades i fonamentades.

5. METODOLOGIA DE TREBALL

L'organització de l'assignatura està centrada en classes teòriques, classes de discussió i classes pràctiques.

El plantejament que proposem pretén reunir diferents ràtios sobre la participació dels estudiants de l' assignatura que permeti procedir a l'avaluació continuada i definitiva del estudiant. Plantejarem, doncs, tasques de discussió/debat en les que anirem valorant l'estudiant, a més de demanar lectures i lliurament de comentaris sobre les mateixes. Les classes teòriques i de discussió es complementaran amb les classes pràctiques i la realització d'un treball de final de curs en diferents fases.

Es pretén la participació activa de l'estudiant en aquestes activitats, donat que l'avaluació és continuada. Això vol dir, que els estudiants que treballin aconseguint els requisits de l'assignatura, lliurant els treballs en les dates previstes i els aprovin no tindran que superar cap examen. Els que no superin els requisits de l'avaluació continuada quedaran suspesos. Cal tenir en compte que en aquesta avaluació continuada es tindrà en compte l'assistència i que per ser avaluat serà necessari aconseguir amb el mínim de 70% d'assistència (segons normativa general Llicenciatura).

Cal fer una menció especial a les pràctiques que tenen com objectiu l'adquisició de destreses, la verificació d'algunes dades experimentals, la interpretació i discussió de resultats, la verificació d'algunes tècniques de mesura, etc. A pràctiques es veurà d'una altra forma el que hem plantejat des d'un punt de vista teòric i que a pràctiques es pot posar a prova.

Les pràctiques es realitzen setmanalment en grups de laboratori i la seva realització és obligatòria i comporta el lliurament de treballs o bé, l'avaluació de la comprensió dels continguts a la pròpia aula.

Les pràctiques s'avaluen a partir de l'assistència, la participació (feina feta a classe) i la realització dels treballs de pràctiques.

La assignatura té la següent previsió de la dedicació per part del estudiant:

<u>Treball presencial a classe</u>	<i>Hores de dedicació de l'estudiant</i>
Classes teòriques (magistrals/discussió)	30 h
Classes pràctiques	26 h
Subtotal	56 h

Treball presencial a classe***Hores de
dedicació de
l'estudiant*****Treball de l'estudiant fora de classe**

Lectures bàsiques/Treballs teoria

15 h

Treballs de practiques

15 h

Treball de final en profunditat

26,5 h

Subtotal

56,5 h

TOTAL

112.5 h

6. TEMPORALITZACIÓ

Programa Teoria i calendari previst:

Presentació i iniciació tema 1: Fonaments

Dia 20 de febrer

Tema 1: Fonaments

Dies 27 de febrer

Tema 2: Testimoni. Introducció/Exactitud versus Credibilitat

dies 5 de març

(Lliurament primer treball de reflexió)

Tema 2: Testimoni. Credibilitat i mentida. Inici Exactitud

dies 12 de març

Tema 2: Testimoni. Exactitud: Factors de codificació i recuperació

dies 26 de març

Tema 3: El menor com a testimoni

dies 2 d'abril

Tema 4: Anàlisi decisions judicials

dies 9 d'abril

(Lliurament segon treball de reflexió)

Tema 4: Anàlisi decisions judicials

dies 16 d'abril

Tema 5: Decisió individual delinqüent

dies 23 d'abril

Tema 6: Psicologia investigació criminal

dies 30 d'abril

Tema 7: Psicologia Policial

dies 7 de maig

Tema 7: Psicologia Policial

dies 14 de maig

(Lliurament tercer treball de reflexió)

Tema 8: Psicologia Penitenciària

dies 21 de maig

Tema 9 : L'avaluació psicològica

dies 28 de maig

Programa Pràctiques i calendari previst:

De cada pràctica es realitzarà una petita avaluació a l'aula o bé s'elaborarà un petit informe seguint el guió establert pel professor.

1. *Presentació i iniciació a la recerca documental*

Dia 19 de febrer

Recerca documental (PsycInfo)

Dies 26 de febrer i 4 de març
(avaluació a l'aula)

2. *Credibilitat del testimoni*

dies 11 i 25 de març
(Treball de grup. Data de Lliurament: 8 d'abril)

3. *Psicologia del testimoni*

dies 1 i 8 d'abril
(Treball de grup. Data de Lliurament: 6 de Maig)

4. *Factors vinculats al tribunal del jurat*

dies 15 i 22 d'abril
(avaluació a l'aula)

5. *Perfilació psicològica i motivació delinqüencial*

dies 29 d'abril i 6 de maig
(Treball de grup. Data de Lliurament: 29 de maig)

6. *Mesura en psicologia criminal (aproximació als tests)*

dies 13 i 20 de maig
(avaluació a l'aula)

7. AVALUACIÓ

Es dura a terme una avaluació continuada, mesurada a través de les pràctiques, les intervencions a classe, els comentaris escrits sobre les lectures i un treball final sobre un tema a desenvolupar en profunditat per l'estudiant.

Per aprovar l'assignatura es tindrà que haver superat amb un mínim de 5: a) els treballs de teoria, b) els treballs de pràctiques i c) el treball final, a més de acomplir amb el mínim de 70% d'assistència.

La nota del treball final equival a un 40% de la nota final, un 30% es configurarà per la mitjana de la nota de participació en pràctiques i un 30% s'obtindrà dels treballs de reflexió/discussió.

L'avaluació final es compondrà així de diferents notes o ratios, tan quantitatius com qualitatius, obtinguts durant i fruit de la participació a l'assignatura. Tanmateix, com ja hem mencionat, aquells estudiants que no superin els requisits de l'avaluació continuada quedaran suspesos.

8. TUTORIES PROFESSORAT

Professora: Dolors Sáiz Roca
email: dolors.saiz@uab.es
Despatx: B5-164
Horari de consultes: Dijous de 13.30 a 14.30 i de 16.00 a 17.00 h.

Professora: Elena Garrido Gaitán
email: elena.garrido@uab.es
Despatx: B5-114
Horari de consultes: Dimarts de 17.30 a 18.30 (a convenir)